

Sygn. akt: I C 3249/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2021 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia (del.) Joanna Radzyńska – Głowacka

Protokolant: sekr. sądowy Ewa Kocielnik

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2021 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa W. P.

przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od (...) Banku S.A. z siedzibą w W. na rzecz W. P. kwotę 141 413,47 złotych (sto czterdzieści jeden tysięcy czterysta trzysta cztery/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 7 grudnia 2020 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od (...) Banku S.A. z siedzibą w W. na rzecz W. P. kwotę 11 817 złotych (jedenaście tysięcy osiemset siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 3249/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 grudnia 2020 roku (data nadania w OP) W. P., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika domagała się zasądzenia od pozwanego (...) Banku S.A. z siedzibą w W. na swoją rzecz kwoty 141.413,47 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 2 czerwca 2018 roku do dnia zapłaty. Nadto, pełnomocnik wniósł w imieniu strony powodowej o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty. (pozew k. 3 – 7)

W odpowiedzi na pozew z dnia 4 marca 2021 roku (data prezentaty 9.03.21r.) (...) Bank S.A. z siedzibą w W. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (odpowiedź na pozew k. 64 – 78)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Komisja Nadzoru Finansowego decyzją z dnia 5 września 2008 roku udzieliła (...) Bank S.A. w W. zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej w zakresie m.in. przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia maklerskich instrumentów finansowych. (dowód: decyzja k. 91 – 91v)

W dniu 1 października 2015 roku pomiędzy Domem Maklerskim (...)S.A. z siedzibą w W. a (...) Bank S.A. w W. zawarta została umowa dystrybucyjna oraz na przyjmowanie i przekazywanie zleceń. (dowód: umowa k. 92 – 100)

(...) Bank S.A. w W. zbadał profil inwestycyjny W. P.. (dowód: badanie k. 101 – 102)

(...) Bank S.A. w W. przedstawił W. P. propozycję nabycia certyfikatów inwestycyjnych (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Aktywów Niepublicznych serii A23 Nr 93. Liczba oferowanych certyfikatów objęta propozycją wynosiła 216, zaś stawka procentowa opłaty dystrybucyjnej określona została na 3,5%. W. P. w dniu 9 marca 2016 roku potwierdziła odbiór. (dowód: propozycja nabycia k. 12)

Cena emisyjna jednego certyfikatu opiewała na (...) złotych. W. P. dokonała wpłaty (...) złotych na poczet ceny zakupu certyfikatów emitowanych przez fundusz (...). (dowód: formularz zapisu k. 13 – 16; potwierdzenie dokonania przelewu k. 17)

W. P. oświadczyła w dniu 9 marca 2016 roku, iż została poinformowana, iż certyfikaty inwestycyjne Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych (FIZ) są instrumentami finansowymi, które mogą charakteryzować się ograniczoną płynnością. W oświadczeniu są zawarte treści, iż w związku z powyższym przed podjęciem ostatecznej decyzji inwestycyjnej Biuro Maklerskie(...)Banku rekomenduje dokładne zapoznanie się z dokumentami informacyjnymi funduszy, a w szczególności zwrócenie uwagi na warunki wykupu certyfikatów oraz Biuro Maklerskie przestrzega przed inwestowaniem w FIZ klientów z krótkim horyzontem inwestycyjnym oraz klientów nieposiadających doświadczenia inwestycyjnego. Inwestowanie w instrumenty finansowe wiąże się z ryzykiem poniesienia straty. Inwestycja w FIZ nie jest przeznaczona dla klientów nieakceptujących ryzyka utraty nawet niewielkiej części zainwestowanego kapitału. (dowód: oświadczenie k. 103)

W. P. w dniu 9 marca 2016 roku zapoznała się z warunkami emisji certyfikatów inwestycyjnych serii A23 (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Aktywów Niepublicznych. (dowód: warunki k. 104 – 127)

Pismem datowanym na 12 kwietnia 2016 roku Dom Maklerski (...)S.A. prowadzący ewidencję uczestników funduszu (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych zawiadomił W. P., że w związku z przydziałem certyfikatów inwestycyjnych funduszu serii A23 w dniu 31 marca 2016 roku została wpisana do ewidencji uczestników Funduszu jako posiadacz 216 certyfikatów inwestycyjnych serii A23 tego Funduszu. Równocześnie wskazano, iż dnia 10 marca 2016 roku na rachunku bankowym Funduszu została zaksięgowana wpłata kwoty w wysokości (...) złotych tytułem zapisu na certyfikaty inwestycyjne. W treści pisma zawarta została również informacja, iż Dom Maklerski przekazuje w załączeniu wypis aktu notarialnego obejmującego oświadczenie (...) S.A. w przedmiocie udzielenia gwarancji. (dowód: potwierdzenie k. 18)

(...) S.A. w W. udzieliła posiadaczom certyfikatów inwestycyjnych serii A22, A23 oraz A24 emitowanych przez (...)Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą we W. gwarancji osiągnięcia wartości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością aktywów netto na certyfikat w chwili jego wykupu, a wartością gwarantowaną. Warunkami realizacji gwarancji miało być łączne spełnienie następujących przesłanek: wartość aktywów netto na certyfikat w dniu wykupu jest niższa niż wartość gwarantowana; posiadacz certyfikatów inwestycyjnych serii A22, A23 oraz A24 nie otrzymał od funduszu lub towarzystwa innych świadczeń rekompensujących różnicę wartości, o której mowa w pkt. 1 powyżej; od dnia przydziału certyfikatów serii A22, A23 oraz A24 do dnia wykupu upłynął okres co najmniej 24 miesiące. (dowód: akt notarialny k. 19 – 23)

Fundusz odkupił od W. P. część posiadanych przez nią certyfikatów za łączną cenę (...) złotych. (dowód: potwierdzenie realizacji k. 24 – 26)

W. P. została poinformowana przez pracownika banku B. P.o jedynie korzyściach wynikających z zakupu certyfikatów, gdyż otrzymała wyliczenie wysokości zysku, jaki miały jej przynieść certyfikaty. (dowód: wyliczenie, k. 11, zeznania świadka B. P. k. 216-218)

Pismem z dnia 28 maja 2018 roku W. P. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wezwała (...) Bank S.A. z siedzibą w W. do zapłaty kwoty (...) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia otrzymania niniejszego wezwania do dnia zapłaty. (dowód: wezwanie k. 39 – 41; potwierdzenie nadania, k. 42)

(...)Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych jest w likwidacji. (okoliczności bezsporne)

Stan faktyczny w sprawie został ustalony na podstawie dołączonych do akt sprawy, a wskazanych powyżej dokumentów, których prawdziwość i wiarygodność nie była w toku postępowania kwestionowana, a także nie budziła wątpliwości Sądu. Sąd dał wiarę dokumentom i ich kserokopiom stanowiącym podstawę dla ustalenia stanu faktycznego i znajdującym się w aktach niniejszej sprawy, gdyż zostały sporządzone przez kompetentne osoby w ramach wykonywanych przez nie czynności, a strony w toku przewodu sądowego nie kwestionowały ich prawdziwości; również Sąd dokonując ich kontroli od strony formalnej i zawartości merytorycznej nie dopatrzył się uchybień ani śladów wskazujących na ich fałszowanie przez podrabianie lub przerabianie. Za wiarygodne uznano również kserokopie dokumentów, które zostały przedstawione przez strony, a ich prawdziwość nie była przez nie kwestionowana.

Sąd uznał za częściowo wiarygodne zeznania świadka B. P.. Świadek nie pamiętała chociażby tego jakie produkty oferowała i sprzedawała, nie pamiętała też powódki. Nie bez znaczenia jednak w świetle zeznań pozostawało, iż pracownicy banku byli szkoleni w zakresie funduszy i przekazywali klientom informacje na nich przekazane, w zasadzie dotyczyły one głównie zysków jakie klient może pozyskać w przypadku wyboru przedmiotowego produktu, przedstawienia go w możliwie atrakcyjny sposób, pomijając przy tym ewentualne negatywne następstwa, w tym możliwość straty ulokowanych pieniędzy. W oparciu o zeznania świadka nie sposób zatem uznać jakoby pracownicy banku przedstawiali klientom, w tym powódce rzetelne informacje na temat oferowanych produktów, a tym samym należycie wywiązywali się ze swoich obowiązków. Świadek ponadto potwierdziła, iż to ona sporządziła wyliczenie zysków gwarantowanych powódce sporządzone na jej prośbę podczas spotkania w banku (k. 11 akt sprawy). Sąd nie dał jej jednak wiary w zakresie, w jakim twierdziła, iż były to „informacje przypuszczalne, ale nie gwarantowany zysk”, gdyż po pierwsze: nie ma takiej informacji na tej kartce, a po drugie: jest to w sprzeczności z zeznaniami powódki, którym Sąd dał wiarę.

Sąd dał nadto wiarę zeznaniom powódki, gdyż są one jasne, spójne i logiczne i znajdują potwierdzenie w dokumentach, bądź ich kserokopkach, które zostały przedstawione przez strony niniejszego postępowania. Powódka była namawiana przez pracownika banku B. P. na zakup produktu, która wywierała na niej presję czasową, aby jak najszybciej podjęła decyzję co do przedstawionej oferty. Powódce wyliczono jedynie zysk i nie poinformowano o ryzyku związanym z produktem. Podkreślenia wymaga, iż kartka z wyliczeniami miała stanowić gwarantowany zysk. Powódka nigdy wcześniej nie nabywała instrumentów finansowych, nie miała zatem żadnego doświadczenia, nie rozumiała mechanizmów. Nadto, cała procedura zakupu była ekspresowa.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt. 3 i 5 k.p.c. pominął dowód z zeznań świadków: K. S. i Ł. F. oraz pominął dowód z umowy o świadczenie usług doradztwa inwestycyjnego.

Sąd oparł się również na okolicznościach przyznanych przez strony, które zgodnie z art. 229 k.p.c. nie wymagają przeprowadzenia dowodów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie w całości.

Niniejszym powództwem W. P. dochodziła od pozwanego (...) Banku S.A. z siedzibą w W. kwoty (...) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w związku z poniesioną stratą na skutek zaoferowanego przez bank i zakupionego przez powódkę produktu w postaci certyfikatów emitowanych przez fundusz (...). W ocenie strony powodowej sprzedaż przedmiotowych certyfikatów za pośrednictwem banku została przeprowadzona z naruszeniem przepisów prawa. Powódka przede wszystkim nie została poinformowana o wszystkich cechach produktu, jakimi są

certyfikaty inwestycyjne, pominięto w szczególności informacje o wysokim ryzyku produktu. Do tej pory fundusz odkupił jedynie część certyfikatów, zaś ta niewykupiona miała stanowić wartość straty powódki.

W związku z wniesionym przez W. P. powództwem pozwany (...) Bank S.A. z siedzibą w W. podjął obronę podnosząc w toku procesu okoliczności mające dowodzić jego bezzasadności. Strona pozwana stanęła na stanowisku, iż powództwo winno zostać oddalone z uwagi na brak odpowiedzialności Banku, która wynika z należytego wykonania obowiązków informacyjnych przez pracownika Banku w stosunku do powódki związanych z oferowaniem certyfikatów (...), świadomości powódki co do ryzyka dotyczącego nabycia certyfikatów inwestycyjnych oraz warunków wykupu certyfikatów inwestycyjnych, braku zaistnienia szkody w majątku powódki związanej z nabyciem certyfikatów inwestycyjnych WI.

Mając na względzie stanowiska stron rozważenia przez Sąd wymagała kwestia odpowiedzialności pozwanego Banku oraz poniesionej szkody, w tym jej wysokości.

Sąd zważył, że zgodnie z treścią przepisu art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Stosownie zaś do treści przepisu art. 3 k.p.c. strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Przepis art. 232 k.p.c. stanowi natomiast, że strony zobowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

To interes strony, jakim jest wygranie procesu, nakazuje jej podjąć wszelkie możliwe czynności procesowe w celu udowodnienia przedstawionych twierdzeń o faktach; strony nie można zaś zmusić do ich podjęcia. O tym, co strona powinna udowodnić w konkretnym procesie, decydują przede wszystkim przedmiot sporu, prawo materialne regulujące określone stosunki prawne i prawo procesowe normujące zasady postępowania dowodowego.

Następnie, podkreślenia wymaga, iż na pozwanym banku ciążył obowiązek należytej staranności w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności, stosownie do art. 355 k.c. Takowa staranność w realiach sprawy – w ocenie Sądu - nie została zachowana.

Sąd po dokonaniu wszechstronnej analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego uznał, iż pozwany bank ponosi odpowiedzialność za zaoferowany przez siebie i zakupiony przez powódkę produkt. Wbrew twierdzeniom pozwanego w toku procesu wykazane zostało w sposób nie budzący wątpliwości Sądu, iż pracownik banku nie poinformował w sposób należyty powódki o oferowanym produkcie, w tym w szczególności o ryzyku z nim związanym, nie miała ona zatem świadomości, iż jest na nie narażona. Nadto, szkoda powódki jest oczywista i wynika wprost z różnicy pomiędzy kwotą wpłaconą, a tą która została jej zwrócona (odkupiona), tj. (...) złotych.

Jako że w ocenie Sądu sprzedaż była prowadzona przez pozwanego bank bez należytej staranności, nadto zastosował nieuczciwe praktyki rynkowe (art. 4 ust. 1 i 2, art. 5 ust. 1 i 3, art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym), (...) Bank S.A. w W. odpowiada na zasadzie deliktu z art. 415 k.c. Zgodnie bowiem z przytoczonym przepisem kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

W polu widzenia Sądu pozostaje, iż certyfikaty inwestycyjne stanowią konstrukcję skomplikowaną, a dla zrozumienia jego zasad funkcjonowania na rynku, a także dla zrozumienia zasad funkcjonowania funduszy, sposobu zarządzania niezbędną jest wiedza specjalistyczna z zakresu ekonomii, prawa. Z całą pewnością takowej wiedzy powódka, która to posiada wykształcenie zasadnicze odzieżowe nie posiada. Powódka nie posiada nawet karty bankomatowej, gdyż nie umie się nią posługiwać, a wszelkie płatności robi przelewami bankowymi, które wykonuje przychodząc do placówki banku i przez pracownika banku. Właśnie podczas takiej czynności została zaczepiona przez B. P., która namówiła ją na nabycie przedmiotowych certyfikatów. Takiej wiedzy o charakterze certyfikatów nie posiada także przeciętny konsument. Co również istotne, powódka nie zabiegała w banku o jakąkolwiek ofertę dotyczącą inwestycji pieniędzy. Nie miała bowiem żadnego doświadczenia w inwestowaniu, w tym w szczególności nie nabywała instrumentów finansowych. Nadto informowała bank, iż pieniądze są jej potrzebne na operację oraz mieszkanie dla syna. Bank nie zważał ani na plany powódki, ani tym bardziej na całkowity brak doświadczenia powódki, konsekwentnie zaś

namawiał ją do zakupu certyfikatów. Wykorzystał wręcz niewiedzę powódki oraz jej bezwzględne zaufanie do banku, w tym co do gwarantowanego zysku i w ekspresowym czasie wywierał presję na powódkę, aby ta bez zastanowienia się jak najszybciej zdecydowała się na zakup produktu. Bez znaczenia pozostaje podpisane przez powódkę rutynowe oświadczenie z dnia 9 marca 2016 roku o mi.in. ryzyku, skoro nie zostało ono omówione z powódką ani odpowiednio jej wyjaśnione. Nie sposób też uznać, aby rozumiała ona jego treść. W ocenie Sądu bez wątpienia istnieją zatem podstawy do przyjęcia, iż pracownik banku zachował się w sposób bezprawny wobec powódki, w tym co najistotniejsze wprowadził ją w błąd co do charakteru inwestycji - wywołał w tym zakresie u nie błędne wrażenie, iż nabycie produktu wiąże się wyłącznie z zyskiem. Jak zeznała sama powódka, gdyby przekazana jest została wiedza na temat jakiegokolwiek ryzyka, wówczas nie zdecydowałyby się na zakup certyfikatów, dysponowała ona zaś jedynie przekazaną jej i sporządzoną przez pracownika banku (...) kartką z wyliczeniem zysku.

Sąd wskazuje również, iż nie zasługuje na uwzględnienie stanowisko pozwanego, iż przekazał on wszelkie informacje dotyczące funduszu na podstawie informacji zawartych w dokumentach przekazanych Bankowi przez Dom Maklerski (...). To na banku jako profesjonalście, stosownie do powyższych rozważań dotyczących należytej staranności, ciążył obowiązek sprawdzenia rzetelności swojego kontrahenta, to bank oferował bowiem produkt obciążony wysokim ryzykiem swoim klientom, którzy powierzyli mu swoje oszczędności, a przede wszystkim obdarzyli go zaufaniem. Nie sposób zatem uznać, jakoby bank pozostawał zwolniony z wszelkiej odpowiedzialności. Jeśli pozwany nie miał pełnej wiedzy o produkcie i związanym z nim ryzykiem itd., wówczas nie powinien składać przedmiotowych ofert klientom swego banku. Przede wszystkim zaś nie powinien przedstawiać przedmiotowych ofert klientom niedoświadczonym, bez elementarnej wiedzy w zakresie inwestowania w podobne produkty. Bez znaczenia pozostaje - na co zwracała uwagę stronę pozwana - iż bank nie mógł przewidzieć braku płynności funduszu, albowiem wystarczające dla zasadności roszczenia jest, iż bank nie poinformował w ogóle o ryzyku związanym z produktem, o czym z pewnością wiedzę miał/zobowiązany był posiadać.

Sąd stanął na stanowisku, iż powód wykazał i udowodnił okoliczności faktyczne pozwalające na przyjęcie, że zaistniało zdarzenie, z którym wiąże się obowiązek naprawienia szkody (nienależyte wykonywanie przez pozwanego banku obowiązku informacji), a także adekwatny związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem, a szkodą (gdyby pozwany nie przedstawił i nie sprzedał wadliwej oferty, to szkoda nie zaistniałaby).

Sąd podkreśla, iż ustalenie szkody w majątku powódki jest też w jego przekonaniu wystarczające do przypisania odpowiedzialności pozwanego banku. Szkodą powódki jest utrata środków za nabyte i niewykupione certyfikaty, bowiem nie zostało w sprawie wykazane, aby istniały jakiegokolwiek szanse na wykup przez emitenta certyfikatów. W tym zakresie bez znaczenia jest okoliczność, że powódka nie złożyła żądania wykupu posiadanych jeszcze certyfikatów. Jest bowiem w sprawie bezsporne, że fundusz inwestycyjny, który je wyemitował znajduje się w stanie likwidacji i w związku z tym zgodnie z art. 246 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi obowiązuje go ustawowy zakaz przyjmowania certyfikatów do wykupu. Niezakończony postępowań likwidacyjny nie może jednakże stanowić przeszkody do dokonania oceny roszczenia, w tym w szczególności co do wysokości szkody. Z uwagi na niemożliwość do ustalenia czasu zakończenia postępowania likwidacyjnego oraz możliwość wykupu pozostałej ilości certyfikatów bliskiej zeru, oczywistym jest bowiem, iż fundusz jest niewypłacalny, Sąd nie uwzględnił przy wydaniu rozstrzygnięcia aktualnej iluzorycznej wartości certyfikatu.

Reasumując, Sąd uznał, iż szkoda powódki to kwota (...) złotych stanowiąca różnicę pomiędzy kwotą wpłaconą tytułem nabycia certyfikatów tj. (...) złotych, a wykupioną tj. (...) złotych.

Rozstrzygnięcie o odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd oparł na treści art. 481 k.c. Powódka wzywała pozwanego bank do zapłaty kwoty dochodzonej w pozwie pismem z dnia 28 maja 2018 roku. Brak jest w aktach sprawy dowodu doręczenia pisma. Sąd uznał zatem za zasadne naliczenie odsetek od dnia wniesienia pozwu tj. 7 grudnia 2020 roku do dnia zapłaty oddalając je pozostałym zakresie.

Mając na względzie powyższe, Sąd orzekł jak w punkcie 1 i 2 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. W niniejszej sprawie Sąd zasądził roszczenie powódki w całości. Pozwany jest tą stroną procesu, która przegrała przedmiotową sprawę i zobowiązana jest zwrócić poniesione przez stronę powodową koszty procesu. Na zasądzoną kwotę 11.817 zł złożyła się: opłata sądowa od pozwu w wysokości 1.000 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w wysokości 10.800 zł (§ 2 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015 poz. 1800)),

Mając powyższe na względzie Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Sędzia (del.)

Joanna Radzyńska - Głowacka